

Se Burket - Smith : Mixture of races in
Greenland II, s 54-56

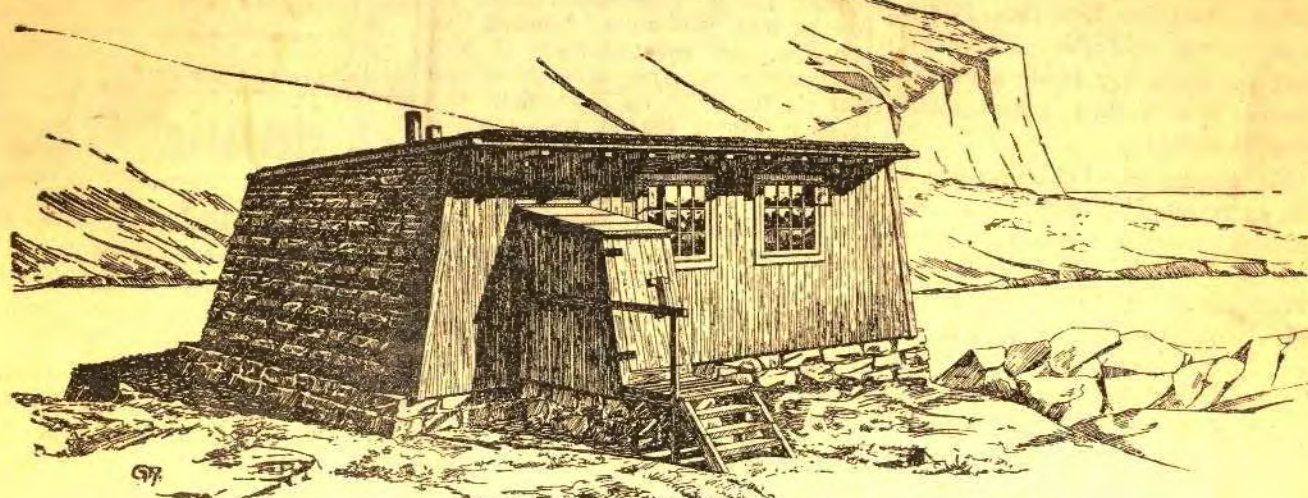
Søren Hansen : Bidrag til Vestgrønlandernes
Anthropologi, M. o. S. VII, 1893 og Contributions
to the Anthropology of the East Greenlanders,
M. o. S. XXXIX, 1914

Befolkningen i den Glaciations-tid,
Se Muckelwitz : Island i Tertiær-
lingens Tegn s. 46, 82, 83, 97, 144

GRØNLAND

I STØBESKEEN

Landsfoged Rosendahls Forslag til et grønlandsk Hus. Det har paa de tre Sider Ydervæg af Jord og Sten ligesom det gamle grønlandske Hus, men det er langt mere hygiejnisk.

Grønland er inde i en vanskelig Overgangstid. — Grønlanderne maa mere og mere opgive den gamle Fangertilværelse og søge Eksistensgrundlag i Fiskeri og ved Arbejde i Minerne. Efterhaanden som Grønlanderne føres nærmere til Kulturen melder sig ogsaa Spørgsmaalet om deres Overtagelse af Ansvaret for egne Anliggender.

Om dette fortæller Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen i følgende Interview. Landstingsmanden var Medlem af den Rigsdagsdelegation, som i Sommer besøgte Grønland. Fog-Petersen behandler ogsaa det store og interessante Problem vedrørende Blodsblendingen mellem Danske og Grønlandere, Boligforholdene og meget andet.

DER KAN IKKE VÆRE Tvivl om, fastslog Landstingsmanden, at det er det danske Folks enstemmige Ønske at bevare Grønland, og at Danmark skal yde sit bedste for at lede Udviklingen i Grønland paa en saadan Maade, at det bliver til Gavn for det grønlandske Folk. Udsigten til, at Danmark skulde kunne faa nævneværdig Fordel deraf, er næppe stor. Det er en ren Kulturopgave, som vi har paataget os.

En Tredjedel af Alverdens

ligvis er der fremdeles Fangere blandt Grønlanderne, og det vil der ogsaa vedblive at være, men Flertallet gaar over til lønnet Arbejde i Styrelsens Tjeneste, eller ogsaa vil de søge at skaffe sig til Livets Ophold ved Fiskeri fra Motorbaade eller større Skibe.

Ogsaa nogle søger Arbejde i den grønlandske Minedrift, som er under Udvikling. Der er Tale om tre Emner for Minedriften: Kryolit, Marmor og Kul. I Kryolitbruddet i Ivigtut beskæftiges ikke Grønlandere, men det gør der ved Brydning af Marmor og Kul. Ved alle tre Slags Miner er der svenske Ingeniører, — Svenskerne har jo Erfaring for Minedrift, hvad en dansk Ingeniør ikke har. De grønlandske Kul er gode og forholdsvis let tilgængelige. Alt hvad der bruges af Kul til Husenes Opvarmning, brydes i Landet selv.

Hele Fjelde af Marmor.

Det grønlandske Marmor er af fortrinlig Kvalitet. Jeg besøgte et saadant Marmorbrud i Nærheden af Umanak. Det ligger inde i en af Fjordene, og Marmoret ligger nær Overfladen. Der er kun et ganske tyndt Lag Forvitring og andet, som skal ryddes til Side. Helt ud til Fjorden ligger der kæmpemæssige Fjelde af dette skønne Stof — nok til at bygge Paladser og Teatre i Alverdens Storbyer, ja der kunde saamænd blive til Smaabyernes Raadhuse ogsaa. Den svenske Ingeniør, der leder Driften, ser meget for-

Blandingen af Dansk og Grønlandsk.

Det maa imidlertid erkendes, at baade Fiskeri, Arbejde for Grønlands Styrelse og Beskæftigelse i Minerne er noget nyt, som indtil videre falder lidt vanskeligt for Befolkningen. De af dem, som har dansk Blod i sig, er dem, der klarer sig bedst. Raceblandingen er imidlertid et vanskeligt Problem. Ser man en Flok grønlandske Børn — de optræder altid i Flok, søde og i spragledede Farver men oftest skrækkeligt snavsede, — vil man kunne udpege en

man begaar Fejlgreb, hvis man forsøger at lægge de blandede Ægteskaber Hindringer i Vejen . . .

— Gør man da det?

— Ja, det er vist ikke helt fri derfor! Det er mit Indtryk, at Grønlands Styrelse i det store og hele er i gode Hænder og dygtigt ledet. Direktør Daugaard-Jensen er i mange Henseender en meget konservativ Mand, men i Grønland er store tekniske Fremskridt knyttet til hans Navn, og han er utvivlsomt agtet og respekteret overalt i Grønland. Styrelsens Næstkommanderende Kontorchef Oldendow, som Rigsdagsdelegationen havde den Fornøjelse at have med paa Rejsen, har et enestaaende Kendskab til grønlandske Forhold — han har ligesom Daugaard-Jensen i flere Aar været Landsfoged deroppe. Han er en meget flittig Forfatter, som har skrevet en Række Bøger om grønlandske Forhold, og han er Amatørrornitolog langt ud over det almindelige. Hans Arbejde for Fredning af grønlandske Jagtdyr har sikkert været og vil blive til stor Nytte.

Grønlanderen skal lære Dansk.

Det er saaledes dygtige Folk, der staar i Spidsen for Styrelsen, men alligevel tror jeg, at det kniber lidt

Type helt fra Grønlands Styrelses Omraade.

Danske og Grønlandere arbejder i Almindelighed godt sammen, de har et vist Fællesskab i det milde og det muntre, og med Grønlanderen kommer man absolut længst ved at tage ham med det gode. Det er i høj Grad nødvendigt, at de store tekniske Fremskridt, som det danske Styre i de sidste Aartier har gennemført paa Grønland, efterfølges af en aandelig Udvikling, hvor Dansk og Grønlandsk baade sprogligt og kulturelt knyttes nærmere til hinanden end det hidtil er sket. Dette fremhævedes da ogsaa Gang paa Gang af Rigsdagsdelegationens Formand Folketingsmand Pürschel, der har baade stort Kendskab og stor Kærlighed til Grønland og dets Folk. Ogsaa han er af den Opfattelse, at de mest fremstaaende grønlandske Familier i stærkest mulige Grad skal drages ind i Styrelsen af deres Land. Men Forudsætningen herfor er som nævnt, at de lærer Dansk. Kun hvis de gør det, kan de komme frem.

— Men har Grønlanderne Energi og Initiativ nok dertil?

— Det kan maaske knibe noget her og dér. Vi har dog i Knud Rasmussen et ypperligt Eksempel paa, hvilke fortrinlige Egenskaber der kan udgaa af en dansk-grønlandsk Blodsblending, og jeg er ikke i Tvivl om, at det vil blive Blandingsfolkene, der kommer til at gaa i Spidsen. Ved De for Resten, at ogsaa Zahle har eskimoisk Blod i Aarerne? — Hans Oldemoder var fra Grønland. Men som sagt vi véd for lidt, fordi vi i altfor ringe Udstrækning har gjort noget for at uddanne Grønlanderne og faa deres Udvikling

befrugtet af dansk Kultur.

Det gælder ogsaa de Folk, der har været sendt til Danmark til Uddannelse. Vi havde f. Eks. et Par unge Grønlandere med herved, de skulde uddannes i Haandværk, et Par smukke, velbegavede og veludviklede unge Mænd. Dansk kunde de omtrent intet af. Naar de nu om et Par Aar vender tilbage til Grønland, rimeligvis som dygtige Haandværkere, kan man vist sige, at det vil være rent tilfældigt, om de har

Grønlanderinde af Blandingsrace.

The og Brød, de har næppe andet!« lød Svaret. »Skal de ikke have Fisk?« — »Jo, hvis Manden tilfældigt har fanget noget, men det har han vist ikke!«

Jeg maa imidlertid sige, at gennemgaaende ser Grønlanderne velnærede ud. Det kan de takke Grønlands Styrelse for. Deres Livsførelse er fremdeles præget af Naturfolkets Sorgløshed — selv om de for en væsentlig Grad i mange af Bebyggelserne har opgivet Naturfolkets Vaner. De lever helst fra Haanden og i Munden.

Boligspørgsmaalet.

— Hvorledes er deres Hjem?

— For de flestes Vedkommende bestaar Huset af et eneste Rum, nogle Huse er Jordhytter, andre Boliger er smaa Træhuse. Jeg var inde i en saadan Jordhytte. Det er kun Ydervæggen, der er af Græstørv og Sten, baade Vægge, Loft og Gulv er af Brædder. Der var temmelig store Vinduer i dette Hus. Stuen havde en Størrelse af 4x5 Meter. Bohavet bestod af følgende: I det ene Hjørne Sovebriksen. Sengetøjet var rullet pænt sammen, og det var rent og ordentligt, saaledes som der i det hele taget var propert derinde. Dernæst et tarveligt Bord og et Par Stole. Paa Væggen et temmelig stort Billede af Ingemann, klippet ud

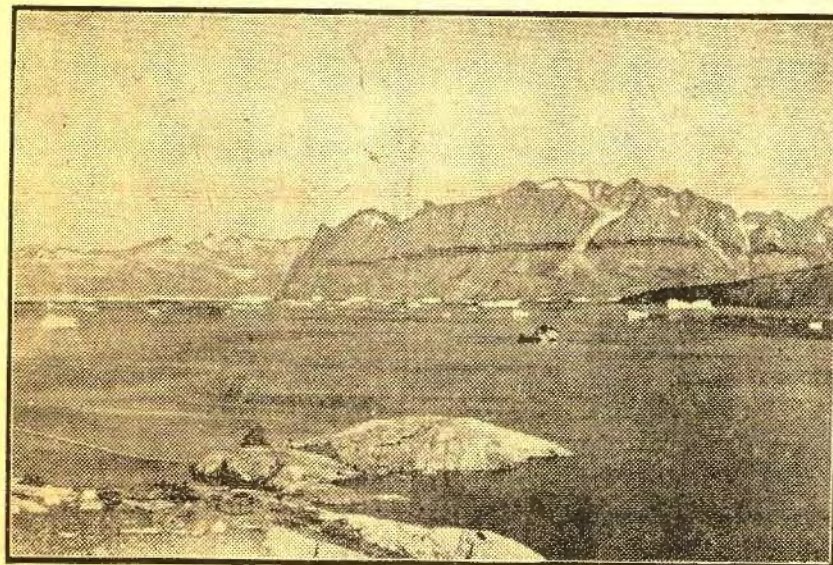
Om Grønland. Efterhaanden som Grønlandenes føres nærmere til Kulturen melder sig ogsaa Spørgsmaalet om deres Overtagelse af Ansvaret for egne Anliggender.

Om dette fortæller Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen i følgende Interview. Landstingsmanden var Medlem af den Rigsdagsdelegation, som i Sommer besøgte Grønland. Fog-Petersen behandler ogsaa det store og interessante Problem vedrørende Blodsblandingen mellem Danske og Grønlændere, Boligforholdene og meget andet.

DER KAN IKKE VÆRE Tvivl om, fastslog Landstingsmanden, at det er det danske Folks enstemmige Ønske at bevare Grønland, og at Danmark skal yde sit bedste for at lede Udviklingen i Grønland paa en saadan Maade, at det bliver til Gavn for det grønlandske Folk. Udsigten til, at Danmark skulde kunne faa nævneværdig Fordel deraf, er næppe stor. Det er en ren Kulturopgave, som vi har paataget os.

En Tredjedel af Alverdens Eskimoer.

Det lille grønlandske Folk — det udgør ialt ca. 17,000 Sjæle eller ca. en Tredjedel af Alverdens Eskimoer —

Ø med Marmorforekomster.

befinder sig saa vidt jeg kan skønne i en vanskelig Overgangstid. Den egentlige Fangertilværelse, som var karakteristisk for Urfolket, er der næppe nogen Fremtid for. Stortvildtet forsvinder baade til Lands og til Vands, naar det bliver gjort til Genstand for den skrappe Beskydning, som de moderne Jagtrekvisiter giver Mulighed for. Der skal meget strenge Fredningsbestemmelser til for overhovedet at undgaa Vildtets Ødelæggelse. Natur-

Ogsaa nogle søger Arbejde i den grønlandske Minedrift, som er under Udvikling. Der er Tale om tre Emner for Minedriften: Kryolit, Marmor og Kul. I Kryolitbruddet i Ivigtut beskæftiges ikke Grønlændere, men det gør der ved Brydning af Marmor og Kul. Ved alle tre Slags Miner er der svenske Ingeniører. — Svenskerne har jo Erfaring for Minedrift, hvad en dansk Ingeniør ikke har. De grønlandske Kul er gode og forholdsvis let tilgængelige. Alt hvad der bruges af Kul til Husenes Opvarmning, brydes i Landet selv.

Hele Fjelde af Marmor.

Det grønlandske Marmor er af fortrinlig Kvalitet. Jeg besøgte et saadant Marmorbrud i Nærheden af Umanak. Det ligger inde i en af Fjordene, og Marmoret ligger nær Overfladen. Der er kun et ganske tyndt Lag Forvitring og andet, som skal ryddes til Side. Helt ud til Fjorden ligger der kæmpemæssige Fjelde af dette skønne Stof — nok til at bygge Paladser og Teatre i Alverdens Storbyer, ja der kunde saamænd blive til Smaabyernes Raadhuse ogsaa. Den svenske Ingeniør, der leder Driften, ser meget forhaabningsfuldt paa Mulighederne. Arbejdskraften leveres af Grønlænderne, og det var ganske morsomt at se disse smaa Mennesker arbejde med Bortrømningen af Jord og Sten. Man kunde

vanskeligt for Befolkningen. De af dem, som har dansk Blod i sig, er dem, der klarer sig bedst. Raceblandingen er imidlertid et vanskeligt Problem. Ser man en Flok grønlandske Børn — de optræder altid i Flok, søde og i spraglene Farver men oftest skrækkeligt snavsede, — vil man kunne udpege en

Typer paa grønlandske Børn. Mange af Børnene bærer tydeligt Præg af europæisk Indslag. Den lille Pige tilvenstre er et godt Eksempel.

betydelig Del af dem, som bærer tydeligt Præg af europæisk Afstamning, og det vil naturligvis i Hovedsagen igen sige dansk, selv om der ogsaa hist og her i Kolonierne lever Folk med gløende rødt Haar, som siges at kunne føres tilbage til skotske Hvalfangere! Om Kolonierne paa Vestkysten tror jeg man kan sige, at alle deres Beboere har deres grønlandske Blod opblandet med europæisk.

Det siges, at disse Krydsninger mellem Hvide og Eskimoer er vellykkede. De har taget i Arv de bedste af Eskimoens Egenskaber: stor legemlig Færdighed og et blidt og venligt Sind. I Tilgængelighed ses de langt over de ikke blandede, som nu kun findes paa Østkysten og især i Nordvestgrønland.

Naar nu Erfaringerne gaar i den her anførte Retning, skulde man mene, at blandede Ægteskaber er et Gode. Vurderet paa Grundlag af Afkommet, kan der ikke være Tvivl derom, hvor lykkeligt disse Ægteskaber iøvrigt forløber, er et andet Spørgsmaal, som jeg ikke tør udtale mig om. Det er min Opfattelse, at

sikkert været og vil blive til stor Nytte.

Grønlænderen skal lære Dansk.

Det er saaledes dygtige Folk, der staar i Spidsen for Styrelsen, men alligevel tror jeg, at det kniber lidt

de gør det, kan de komme frem.

— Men har Grønlænderne Energi og Initiativ nok dertil?

— Det kan maaske knibe noget her og dér. Vi har dog i Knud Rasmussen et ypperligt Eksempel paa, hvilke fortrinlige Egenskaber der kan udgaa af en dansk-grønlandsk Blodsblanding, og jeg er ikke i Tvivl om, at det vil blive Blandingsfolkene, der kommer til at gaa i Spidsen. Ved De for Resten, at ogsaa Zahle har eskimoisk Blod i Aarerne? — Hans Oldemoder var fra Grønland. Men som sagt vi véd for lidt, fordi vi i altfor ringe Udstrækning har gjort noget for at uddanne Grønlænderne og faa deres Udvikling

befrugtet af dansk Kultur.

Det gælder ogsaa de Folk, der har været sendt til Danmark til Uddannelse. Vi havde f. Eks. et Par unge Grønlændere med herved, de skulde uddannes i Haandværk, et Par smukke, velbegavede og veludviklede unge Mænd. Dansk kunde de omtrent intet af. Naar de nu om et Par Aar vender tilbage til Grønland, rimeligvis som dygtige Haandværkere, kan man vist sige, at det vil være rent tilfældigt, om de har faaet anden Kulturpaavirkning end den, de møder i deres Haandværkeruddannelse. Det er for lidt. Der maa ydes dem Hjælp og Vejledning paa andre Punkter, — jeg tvivler ikke om, meget kunde vindes ad denne Vej.

Dagliglivet i Grønland.

— Hvorledes er Leveniveauet? — Maalt med vore Forhold er det fattigt. Da vi kom til Julianehaab, var vi i Kirke om Formiddagen. Efter Gudstjenesten strømmede Grønlænderne hjem for at spise. Jeg pegede paa et lille Hus og spurgte: »Hvad skal de nu have til Middag i det Hjem?« »Lidt

— »Jo, hvis Manden tilfældigt har fanget noget, men det har han vist ikke!«

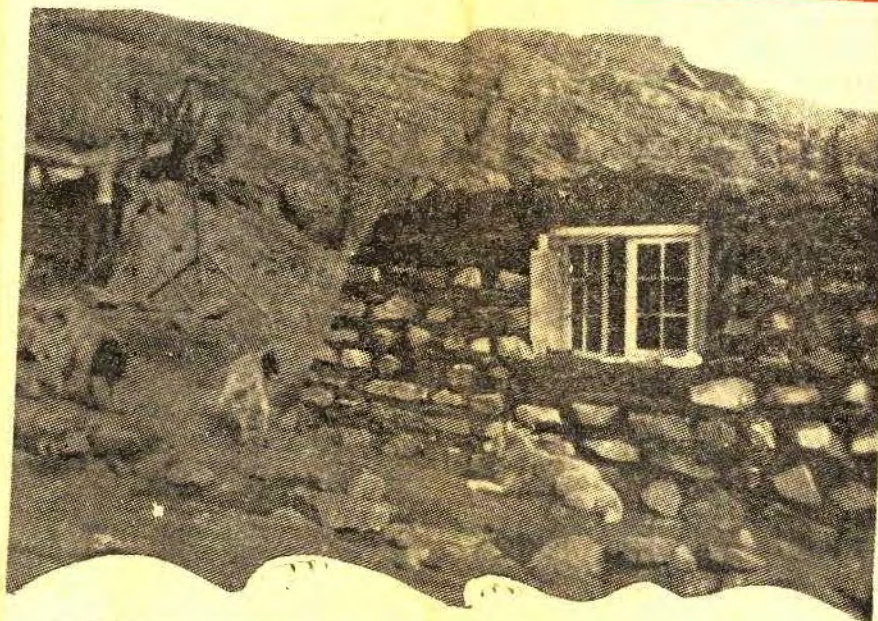
Jeg maa imidlertid sige, at gennemgaaende ser Grønlænderne velnærede ud. Det kan de takke Grønlands Styrelse for. Deres Livsførelse er fremdeles præget af Naturfolkets Sorgløshed — selv om de for en væsentlig Grad i mange af Bebyggelserne har opgivet Naturfolkets Vaner. De lever helst fra Haanden og i Munden.

Boligspørgsmaalet.

— Hvorledes er deres Hjem? — For de flestes Vedkommende bestaar Huset af et eneste Rum, nogle Huse er Jordhytter, andre Boliger er smaa Træhuse. Jeg var inde i en saadan Jordhytte. Det er kun Ydervæggen, der er af Græstørv og Sten, baade Vægge, Loft og Gulv er af Brædder. Der var temmelig store Vinduer i dette Hus. Stuen havde en Størrelse af 4x5 Meter. Bohavet bestod af følgende: I det ene Hjørne Sovebriksen. Sengetøjet var rullet pænt sammen, og det var rent og ordentligt, saaledes som der i det hele taget var propert derinde. Dernæst et tarveligt Bord og et Par Stole. Paa Væggen et temmelig stort Billede af Ingemann, klippet ud af et eller andet illustreret Blad. Jeg maa tilføje, at der var Blomster i Vinduerne.

Der findes ogsaa Træhuse med to-tre Stuer, men de beboes næsten udelukkende af Kateketer og Præster eller Folk, som har noget med Styrelsen at gøre, den almindelige Fanger bor ikke i saadanne Huse.

Boligspørgsmaalet er af meget stor Betydning, fordi det øver saa stor Indflydelse paa Folkets Sundhed, men det er tillige et saare vanskeligt Spørgsmaal, fordi Træ er saa dyrt — det skal jo sejles derop. Mange af Træhusene (Fortsættes Side fem).

Saaledes ser et moderniseret Grønlænderhus af den hittidige Type ud. Det er blevet forsynet med stort Vindue.

frem paa de ledende Poster

i Styrelsens Tjeneste og i Ordningen af Erhvervsforholdene. Man kan endnu hos nogle af Embedsmændene deroppe finde forældede Forestillinger om den hvide Mands fortrinsvise Adkomst til at herske over Koloniens Farvede — en Opfattelse, som er i enhver Henseende uheldig. I det hele taget er det vist paa Tide, at den hvide Mand, der jo ikke har Himmelbrev paa den saa højlydt forkyndte Overlegenhed, indretter sig paa at være lige med sine andre Medmennesker paa Kloden. I hvert Fald er det sikkert, at enhver Antydning af danske Forsøg paa at give denne Rolle falder ind under det latterlige. Forhaabentlig forsvinder denne

er forøvrigt slet ikke praktiske; de er for kolde i den haarde Vinter. Landsfoged Rosendahl, Godhavn, har udgivet en Pjece med Anvisninger paa at bygge gode, egnede Huse. Hans Ud-kast forener Jordhusets Fordele med Kravene til Lys og Ventilation. Der er imidlertid adskillige Vanskeligheder i denne Sag. Først og fremmest den, at Huset bliver for dyrt, dernæst at det har Ydermur af Jord og Sten, og det bliver efterhaanden ikke let at faa Grønlænderne til at bo i dem. Naar Præsterne og Styrelsens Folk bor i de fine, rødmalede Træhuse, vil de have dem lige saadan.

Boligforhold og Tuberkulose.

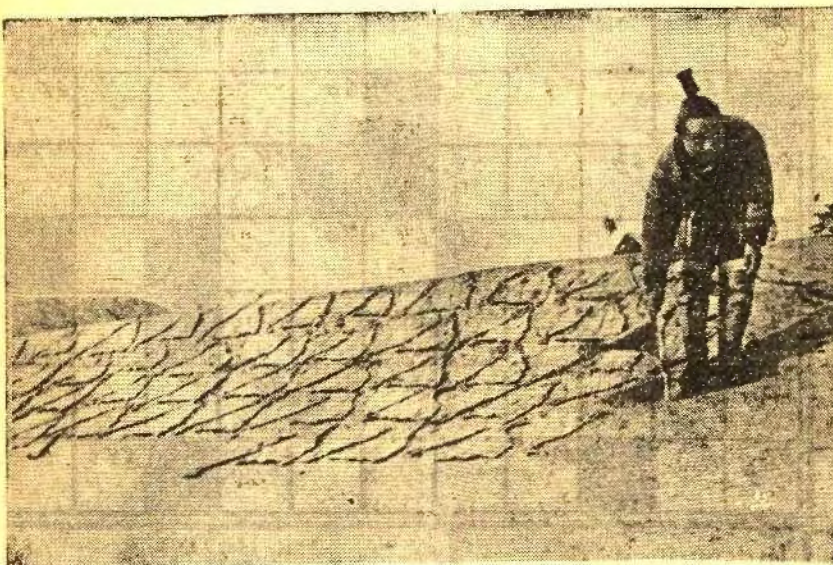
De lidet gunstige Boligforhold medfører, at der er overordentlig megen Tuberkulose paa Grønland. Man ser Tuberkulosens Præg paa Befolkningen overalt, hvor man færdes iblandt den. De fleste af Patienterne paa Hospitalerne er tuberkuløse, og Sygdommen angriber ikke blot Lungerne men mange andre Organer. Jeg spurgte en Læge, om der ikke er noget at gøre derimod. »Det er der ikke«, sagde han, »saa længe Boligforholdene er som de er, og jeg ser ingen Udvej for, hvorledes det skal blive bedre. Der er intet andet at gøre end at haabe, at der engang kan komme en Vaccine!«

Fra Tranlampen til den elektriske Pære.

Jeg er dog tilbøjelig til at tro, at det vilde hjælpe noget, hvis man fik ordentlig Belysning i Hjemmene. Som det nu er, er det ikke godt. I Grønland bruger man Tranlamper — i Embedsmændenes som i den indfødte Befolknings Boliger. Grønlands Styrelse tillader ikke Brug af Petroleumlampen. Den hævder, at det vilde være for farligt; der vilde komme altfor mange Ildebrande. Jeg mener nu, at hvis Grønlænderne er saa uforsigtige, som det siges, saa bør man lære dem den

fornødne Forsigtighed. Baade Tranlamperne og Brændselsstoffet til dem er dyrt, og det er et elendigt Lys, der er Resultatet. Grønlændere og Danske haaber at naa frem til Elektricitetsværker. Der er grønlandske Kul nok til Drivkraft, men nogen billig Reform bliver det ikke, for der skal jo bygges mange Værker.

Naturligvis maa man begynde i Kolonierne og gaa videre til Udstederne senere. Det vilde være en vældig Fordel, hvis dette Spørgsmaal kunde løses. Jeg er sikker paa, at det vilde blive af stor sundhedsmæssig Betydning saaledes at springe fra Tranlampen til det elektriske Lys, for det plejer jo at være saaledes, at Lys og Renlighed følges ad.

Grønlænderkvinde tørrer Klipfisk.

Turister til Grønland?

— Er der Muligheder for Turistrejser til Grønland?

— Det tør jeg ikke sige noget afgørende om, men jeg har talt med kyniske Folk, som ikke tør afvise den Mulighed. For en umiddelbar Betragtning skulde det synes at være en daarlig Økonomi, at en saa fjerntliggende Koloni, saaledes som Tilfældet er nu, be-sejles af smaa, langsomt gaaende Skibe. I Stedet burde man, skulde man synes, sætte et Par store hurtigtgaaende Baade ind til at besørge Hovedtrafikken til Grønland og saaledes mindre Skibe sejle Varer og Passagerer rundt til de enkelte Pladser. I nogen Grad er man ganske vist inde paa dette, men det bør udvikles langt mere rationelt.

Grønland er et lukket Land, og al Tale om at lukke det op bunder sikkert i fundamental Ukendskab til Forholdene; men jeg kan ikke se, at man ikke skulde kunne forene Kravet om, at Grønland fremdeles skal være lukket, med Mulighederne for Turistrejser. Man er jo nu i udstrakt Grad inde paa, at man lader Turisterne bo ombord, og det kunde man ogsaa gøre i de Skibe, som skulde tage Turister med til Grønland, saa man vil ikke derved krænke Principet: det lukkede Land. Jeg tror, at med den Interesse der er for Grønland vilde det være let at faa et halvt Hundrede Turister med paa hver Grønlandsrejse og vel at mærke til en saadan Pris, at det blev en god Forretning for Styrelsen.

Dette er Fremtidsproblemer, men saadanne skal jo ogsaa tages op.

Berlingske Tidende

27 nov. 1931.

Grønlænderne — et nyt europæisk Folk.

*Samtale med Harry Søiberg, der
er flyttet til København.*

Forfatteren Harry Søiberg.

FORFATTEREN HARRY SØIBERG har forladt Skagen og er flyttet ind paa Tranevænget i Hellerup. — Det er for mine Børns Skyld, siger Harry Søiberg — og kun for foreløbig. Skagen opgiver jeg aldrig ....

Samtalen maa uvægerlig falde paa Grønland, et Emne, der for Tiden beskæftiger Harry Søiberg i særlig Grad. — Man kan ikke komme uden om det, det maa ligge os paa Sinde, saaledes som Grønland er kommet til at staa os overordentlig nær, særlig gennem det sidste Par Aar.

— Er det Konflikterne, der vækker Følelserne?

— Det skærper dem maaske, men det er først og fremmest de modige danske Forskere, Knud Rasmussen, Lauge Koch og flere, der har vakt Folkets Følelse for Grønland. For de fleste er Grønland dog kun en Forestilling, det er et Misforhold, at Danskerne ikke har Adgang til den Koloni, vi besidder, at der stadig hersker bogstavelig talt Forbud mod Ind- eller Udrejse paa Grønland.

Grønlænderen længes ud.

— For Grønland er Fremtidens Land, ikke mindst vil det efter min Mening faa turistmæssig Betydning, især ved sin enestaaende Naturskønhed, ogsaa ved sine folkelige Ejendommeligheder. Sydgrønland vil egne sig som Turistland, fordi det er lettest tilgængeligt.

Men ogsaa Grønlænderne vil have deres Land aabnet, de er grebet af en sand Kulturhunger, de vil ikke mere være indelukket, de vil i Forbindelse med Europæerne. Den oprindelige eksklusive Befolkning eksisterer praktisk talt ikke mere. Der er ved Beslægtning med Indvandrede Danskere opstaaet en ny Befolkning, Grønlænderne, et nyt europæisk Folk.

Studentersamfundet vil forberede almenheten på et norsk nederlag i Haag.

Fantastiske uttalelser av formannen, universitetsstipendiat Vogt.

Lauge Koch erklærer at eskimoene om tyve år blir som danske bønder fra 1880.

I formiddag kom Studentersamfundets formann, universitetsstipendiat Johan Vogt, til Oslo med den advokat for danske Grønlandsinteresser som det har lyktes ham å engagere til den norske almenhets belæring. Lauge Koch er jo en meget sympatisk virkende talsmann for Danmark, han ser ut som en filmhelt, det lett bølgende, glinsende mørke hår, og det stålbli bikk under de kraftige bryn, den sammenknepne munn og holdningens mandige fasthet, vil sikkert vinne mange russepikehjerter for ham i Studentersamfundet i aftnen. At han overbeviser den mannlige del av forsamlingen er jo på forhånd avgjort. En mann som har sagt så mange treffende ord om norske rettsbrudd og norsk mentalitet og norske fangstmenn, som har stemplet hele vår nasjon som et temmelig ansvarsløst rovjegerfolk i motsetning til de solide danske bøker, vil sikkert vinne gjenklang hos de par hundre unge nordmenn som ennå besøker Studentersamfundet.

DER FINS IKKE NORSKE GRØNLANDSSAKKYNDIGE! SIER FORMANNEN.

Johan Vogt er meget intelligent, han er formelig sprengt av intelligens, han sveder realisme og utånder marxisme. Alt som ikke faller innenfor rammen av hans livserfaring som altså er begrenset til et visst område av hjernecellene, er „romantikk“. At der finnes en viss historisk betinget nasjonal fornemmelse som alle folk, og ikke minst Sovjetforbundets, regner med i sin utenrikspolitikk, har tykkelig undgått hans oppmerksomhet. Eller rettere sagt, han oppfatter nasjonalfølelsen via Freud.

— Når jeg er kommet med mine uttalelser i København, sier han, skyldes det mitt kjennskap til den norske mindreverdighetsfølelse overfor Danmark. Det som sies der nede, legges bedre merke til.

— Men De smisket jo temmelig stygt for den danske nasjonalfølelse da De erklærte at de danske Grønlandsforskere ikke var tilstrekkelig anerkjent i Norge. Vet De ikke at de

to herrer som De nevner, Lauge Koch og Rasmussen, begge hører til de ytterst få vesmedlemmer av Norsk Geografisk selskap og vel er de to polarforskere, hvis bedrifter er hyppigst omtalt i norsk presse?

Vogt smiler:

— Ennu er litt av rusen fra i sommer igjen. Jeg har forresten inntrykk av at det store folk hos oss begynner å se mer edruelig på sakene. Vi må allerede nu regne med et rettslig norsk norsk nederlag i Haag, ja, danskene seirer, det er sikkert. Og så vil de herhjemme som satte det hele i scene, skyve ansvaret fra sig og over på dem som var mot deres politikk. Men det skal ikke skje.

— Lauge Koch skal altså spille den smukke rolle å forberede vår nasjon på nederlaget?

— Han skal gi oss en sakkyndig utredning av situasjonen som den er.

— Men hadde vi ikke norske sakkyndige som kunde fortelles oss om Øst-Grønland.

— Nei. Det har vi ikke. Hoel og Werenskiold og slike betyr ikke noget mot Lauge Koch og Knud Rasmussen når det gjelder Øst-Grønland.

— Tillater De at vi begrenser Deres overmåte store viten ved å gjøre Dem oppmerksom på at Knud Rasmussen overhodet ikke har vært i Øst-

Grønland for å studere forholdene der. Og som annen taler har De jo i aftnen dr. Scharffenberg. Hvilke kvalifikasjoner har han?

— Han skal behandle den politiske side. Han kan like godt som enhver annen uttale sig om den mindreverdighets følelse som ligger til grunn for vår såkalte nasjonale politikk.

— Men tenk om De heller hadde fått en av de norske fangstmenn deroppe til å fortelle om livet og mulighetene i Erik Raudes land, det de kjenner bedre enn alle andre. Fanstmannen Gisvold fra Myggbukta har erklært sig villig, hører vi.

— Vi har ikke plass på programmet til mer om Grønland enn Lauge Koch og Scharffenberg.

— Heller ikke til Mehren og Høygaard som jo unektelig har utført en norsk sportsbedrift der borte i sommer, to studenter som skulde interessere norske studenter.

— Vi har heller ikke kunnet ta deres foredrag. Lauge Koch får være nok. Han vil fortelle oss at hele vår Grønlandsopfatning er illusjon og romantikk.

Lauge Koch sitter i sin stol og smiler. Og så går vi over til intervjuet med ham.

LAUGE KOCH VIL IKKE HA KOM'ROMIS I HAAG.

— Det er nettop den norske ungdom jeg gjerne vil fremlegge min opfatning for, sier den danske Grønlandsforsker. Denne ungdom vil i tidens fylde kunne avgjøre hvem det var som hadde rett. Det vil bli en fryktelig oppvåkning når de norske illusjoner med hensyn til Grønland buster.

— De vil altså gjøre oss den vennetjeneste å sørge for at oppvåkningen blir mindre gyselig?

— Jeg vil fortelle sannheten om hvor fattig Erik den Rødes Land i virkeligheten er. Nordmennene har hatt skuffelser på Spitsbergen, men de skuffelser som de kommer til å lide på Østgrønland, blir adskillig slemmere. Je gtaler da bare om de økonomiske muligheter i selve landet, ikke om den fangst som foregår ved iskanten, altså utenfor territorialgrensen.

— Men for denne fangsten vilde det være bra å ha en støtte i landet.

— Det vilde lettere ha kunnet la sig ordne, hvis Norge ikke var gått til sitt rettsbrudd. Hvis Danmark nu vinner saken i Haag, er det jo bare menneskelig at vi ikke ser på norske anmodninger med samme velvilje som før. Var det ikke bedre om man hadde søkt dansk sympatisk bistand? Under enhver omstendighet håper jeg at Haagsaken ikke fører til noget kompromis. Det vilde være det verste for alle tre parten, — nordmenn, dansker eskimoer. Vi dansker føler et stort ansvar også overfor eskimoene. Om tyve år vil den blandingsrase som nu for en stor del finnes, ha utviklet sig til en dansk-talende befolkning omtrent på samme standpunkt som danske bønder for 50 år siden. Da må vi sørge for at de får livsbetingelser, hvis deres fiske slår feil. Og de betingelser kan eskimoene skape sig på Østgrønland. Vi kan ikke risikere at vårt Grønland blir en stor dansk fattiggård. Forøvrig kommer jeg ikke til å tale om disse ting i aftnen. Jeg vil bare fremlegge resultatene av dansk forsk-

ningsarbeide på Grønland og nogen diskusjon efter mitt foredrag vil der ikke være anledning til.

GL. MØNT 4 KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

skriver den **3. SEP. 1931**

ESKIMO-BASTARDERNE

„Danske Løgnehistorier og svensk Uvidenhed“.

En smagfuld norsk Propagandapjece paa Engelsk

Det norske Kvindeblad „Norges Kvinder“ har nu gjort sin Indsats i Østgrønlands-Striden, idet Bladet som Tillæg har udsendt en lille Grønlands-Pjece paa Engelsk, som man beder Læserne sprede til Venner og Bekendte i den engelsktalende Verden.

Pjecen er skrevet af *Ella Anker* og bærer Titlen „The Right of Norway to Erik Raude's Land“ („Norges Ret til Erik den Rødes Land“) ... For Resten er det kenne Ting, Fru eller Frøken Anker fortæller om baade Danmark, Danskerne og Eskimoerne.

Eskimoerne eksisterer ikke mere som Folk efter Damens Oplysninger. Paa Side 11 taler hun om „de danske Monopolhandelsmænds Eskimo-Bastarder“, paa Side 16 om Danmarks „Eskimo-Slaver“ ... Det danske Arbejde i Vestgrønland er ikke Kolonisation, men kun Handel, drevet som Udbytning af Bastarderne, som Danskerne har paaført Kønssygdomme og Tuberkulose.

Danmark bryder Gravfreden for de første hvide Folk i Grønland ... „Danske Skibe har travlt med at slæbe de sidste Rester af det norske Folks Kister og Skeletter ned til deres „Museum i København“.

„Den berømte Løgn af 1814“.

„Den berømte Løgn af Anno 1814“ berøvede Norge dets Kolonier: Grønland, Færøerne og Island ... Sveriges Forhandlere var ikke klar over Koloniernes rette

Forhold, men lod sig bluffe af den danske Forhandlers Erklæring om, at Kolonierne hørte under den danske Krone. Forfatterinden kommenterer i en kort Sætning: „Danske Løgnehistorier og svensk Uvidenhed“.

Norge protesterer imod, at „Danmark har stjålet dets Kolonier“. Lukningen af Grønland under et Monopol er i Strid med Paragraf 23 i Pagten i „Folkenes Forbund“, der sikrer fri Handel og Transit for alle Forbundets Medlemmer. Grønland er Fremtidens Land — Landet med Mineraler, Kul, Petroleum(!). „Danskerne kan ikke leve der. Nordmændene kan. Vi har Livets Ret“.

Fra først til sidst en smagfuld og sandfærdig Fremstilling, som de norske Kvinder maa være stolte af at sprede over Verden.

Horn.

Self

GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:
Nationaltidende

skriver den

20 MRS. 1931

Grønlands Vogter fylder tres.

Direktøren for Grønlands Styrelse og Grønlands
Handel, Daugaard-Jensen, fortæller om 37 Aars
Liv for Grønland.

Direktor Daugaard-Jensen.

Paa Tirsdag fylder Direktor Daugaard-Jensen 60. Det ses ikke paa ham, han har Friluftsmændens ukuelige Ungdom og friske Styrke, den, der præger næsten alle de Embedsmænd, der har tilbragt en længere Aarrække i Grønlands stærke, rene Luft.

— Hvorfor har De lagt Deres Livsgerning i Arbejdet for Grønland?

spurgte vi i Dagens Anledning Direktør Daugaard-Jensen.

— Min Interesse for Landet deroppe vakttes af en Læge, der havde været i Ivigtut et Aarstid. Han fortalte mig om Livet og Landet, da jeg sad som ung Herredsfuldmegetig i Jylland, og jeg blev saa fængslet af det, at jeg besluttede mig til selv at komme derop. Aaret efter rejste jeg til Umanak som Volontør og blev der i to Aar. Saa fulgte nogle Aars Tjeneste herhjemme, og i 1900 blev jeg Inspektør i Nordgrønland.

— Hvad vil det sige?

— Inspektørernes Stillinger var af ret omfattende Natur, de repræsenterede Regeringen i praktisk talt alle Forhold lige fra det juridiske til Handels Omraade. Det var netop i de Aar, at det begyndte for Alvor at blive erkendt, at man baade kunde og skulde faa de bedste af Grønlænderne til at gaa i Samarbejde med de Danske.

I 1907 kom Sigurd Berg derop, og hans Rejse satte sig allerede næste Aar

et godt Resultat i Form af Loven af 1908, der forandrede Forstanderskabsforholdet helt og indførte Kommuneraad og Landsraad i Stedet. De skulde ikke have noget egentligt Samarbejde, men man vilde opdrage Grønlænderne til at lede deres egne Samfundsforhold og vække deres Interesse derfor.

Siden fulgte der en jævn og stilfærdig Udvikling, som i 1925 gav sig et typisk Udslag i et fra Grønlænderne selv fremsat Ønske om, at Danske fremtidig ogsaa skulde være valgbare og valgberettigede til Raadene, et Ønske, der blev imødekommet.

— Hvad er Deres Tanker om Monopolet?

— At dets Tid ikke er endt endnu. Man taler om en udvidet Adgang, men det er med et Monopol som med en Dør, enten er den aaben eller lukket. Det staar for mig som ganske utvivlsomt, at Tiden ikke er inde til at opheve Monopolet, men deri ligger aldeles ikke, at jeg tror, det skal vare til evig Tid. Jeg ser det tværtimod som den selvfølgeligste Opgave, at Landet en Gang skal aabnes, og jeg betragter det som hele Meningen med Grønlands Ledelse, at alle Kræfter, ligegyldig, hvorfra de kommer, naar de vil arbejde for dette Maal, skal samles for at støtte hverandre.

Men det er dog en given Sag, at man skal være uhyre forsigtig med pludselig at sprænge en Ordning, som Grønlænderne selv er glade og tilfredse over.

— Kunde man ikke udvide Adgan-

gen for Danske f. Eks. som Turister?

— Det vilde kræve Lovhjemmel. Ministeren for Grønland kan gøre Undtagelser fra Lovens Forbud mod at nogen kommer dertil, men disse Undtagelser kan kun gives for videnskabelige og kunstneriske Ekspeditioner, og vi tager ikke imod Ekspeditioner, der kun er Skalkeskjul for Lystrejser.

— Hvad er Deres Mening om Grønlænderne?

— Jeg kan bedst udtrykke den ved at sige, at jeg tror, vor Opgave deroppe vil lykkes! Der er sket en Forandring i den Menneskealder, jeg har kendt til Forholdene. Det danske Sprog vinder voldsomt frem i Udbredelse netop haaret af Grønlændernes egne Ønsker om at faa Adgang til vor Kultur. For tredive Aar siden generede de Grønlændere, der kunde Dansk, sig for at tale Sproget. Nu betragtes det som en Selvfølge, og alle er lige ivrige efter det.

— Der er ingen Løsrivelsesbestrebelse eller Tendenser?

— Ikke i fjerneste Maade. Grønlænderne betragter os som deres naturlige .... hvad skal jeg sige .... Slægtninge, jo, det kan man vel netop sige. Husk paa, at i over 200 Aar har Hundreder, ja, Tusinder af danske Mænd giftet sig med grønlandske Piger. Der er sket jævnt hen siden den københavnske Købmand Jacob Severin i 1734 fik Handelen under sig. Han sendte sine Karle og Svende derop, og siden er andre traadt i deres Spor. Det har skabt de Slægter, der nu har helt eller halvdanske Navne og halvt eller kvardansk Blod i Aarerne. Det er ofte de bedste Familier, og det er i Samarbejdet med dem Grønlands Fremtid skal blive til.

Nationaltidende 19. Feb. 1931.

Frederik 20. Marts 1931.

Grønlands Vogter fylder tres.

Direktøren for Grønlands Styrelse og Grønlands
Handel, Daugaard-Jensen, fortæller om 37 Aars
Liv for Grønland.

Direktør Daugaard-Jensen.

Paa Tirsdag fylder Direktør Daugaard-Jensen 60. Det ses ikke paa ham, han har Friluftsmændens ukuelige Ungdom og friske Styrke, den, der præger næsten alle de Embedsmænd, der har tilbragt en længere Aarrække i Grønlands stærke, rene Luft.

— Hvorfor har De lagt Deres Livsgerning i Arbejdet for Grønland?

spurgte vi i Dagens Anledning Direktør Daugaard-Jensen.

— Min Interesse for Landet deroppe vaktes af en Læge, der havde været i Ivigtut et Aarstid. Han fortalte mig om Livet og Landet, da jeg sad som ung Herredsfuldmeget i Jylland, og jeg blev saa fængslet af det, at jeg besluttede mig til selv at komme derop. Aaret efter rejste jeg til Umanak som Volontør og blev der i to Aar. Saa fulgte nogle Aars Tjeneste herhjemme, og i 1900 blev jeg Inspektør i Nordgrønland.

— Hvad vil det sige?

— Inspektørernes Stilling var af ret omfattende Natur, de repræsenterede Regeringen i praktisk talt alle Forhold lige fra det juridiske til Handels Omraade. Det var netop i de Aar, at det begyndte for Alvor at blive erkendt, at man baade kunde og skulde faa de bedste af Grønlænderne til at gaa i Samarbejde med de Danske.

I 1907 kom Sigurd Berg derop, og hans Rejse satte sig allerede næste Aar

et godt Resultat i Form af Loven af 1908, der forandrede Forstanderskabsforholdet helt og indførte Kommuneraad og Landsraad i Stedet. De skulde ikke have noget egentligt Samarbejde, men man vilde opdrage Grønlænderne til at lede deres egne Samfundsforhold og vække deres Interesse derfor.

Siden fulgte der en jævn og stilfærdig Udvikling, som i 1925 gav sig et typisk Udslag i et fra Grønlænderne selv fremsat Ønske om, at Danske fremtidig ogsaa skulde være valgbare og valgberettigede til Raadene, et Ønske, der blev imødekommet.

— Hvad er Deres Tanker om Monopolet?

— At dets Tid ikke er endt endnu. Man taler om en udvidet Adgang, men det er med et Monopol som med en Dør, enten er den aaben eller lukket. Det staar for mig som ganske utvivlsomt, at Tiden ikke er inde til at opheve Monopolet, men deri ligger aldeles ikke, at jeg tror, det skal vare til evig Tid. Jeg ser det tværtimod som den selvfølgeligste Opgave, at Landet en Gang skal aabnes, og jeg betragter det som hele Meningen med Grønlands Ledelse, at alle Kræfter, ligegyldig, hvorfra de kommer, naar de vil arbejde for dette Maal, skal samles for at støtte hverandre.

Men det er dog en given Sag, at man skal være uhyre forsigtig med pludselig at sprænge en Ordning, som Grønlænderne selv er glade og tilfredse over.

— Kunde man ikke udvide Adgan-

gen for Danske f. Eks. som Turister?

— Det vilde kræve Lovhjemmel. Ministeren for Grønland kan gøre Undtagelser fra Lovens Forbud mod at nogen kommer dertil, men disse Undtagelser kan kun gives for videnskabelige og kunstneriske Ekspeditioner, og vi tager ikke imod Ekspeditioner, der kun er Skalkeskjul for Lystrejser.

— Hvad er Deres Mening om Grønlænderne?

— Jeg kan bedst udtrykke den ved at sige, at jeg tror, vor Opgave deroppe vil lykkes! Der er sket en Forandring i den Menneskealder, jeg har kendt til Forholdene. Det danske Sprog vinder voldsomt frem i Udbredelse netop baaret af Grønlændernes egne Ønsker om at faa Adgang til vor Kultur. For tredive Aar siden generede de Grønlændere, der kunde Dansk, sig for at tale Sproget. Nu betragtes det som en Selvfølge, og alle er lige ivrige efter det.

— Der er ingen Løsrivelsesbestrebelse eller Tendenser?

— Ikke i fjerneste Maade. Grønlænderne betragter os som deres naturlige .... hvad skal jeg sige .... Slægtninge, jo, det kan man vel netop sige. Husk paa, at i over 200 Aar har Hundreder, ja, Tusinder af danske Mænd giftet sig med grønlandske Piger. Der er sket jævnt hen siden den københavnske Købmand Jacob Severin i 1734 fik Handelen under sig. Han sendte sine Karle og Svende derop, og siden er andre traadt i deres Spor. Det har skabt de Slægter, der nu har helt eller halvdanske Navne og halvt eller kvart dansk Blod i Aarerne. Det er ofte de bedste Familier, og det er i Samarbejde med dem Grønlands Fremtid skal blive til.

Berlingske Tidende

5 Nov. 1930

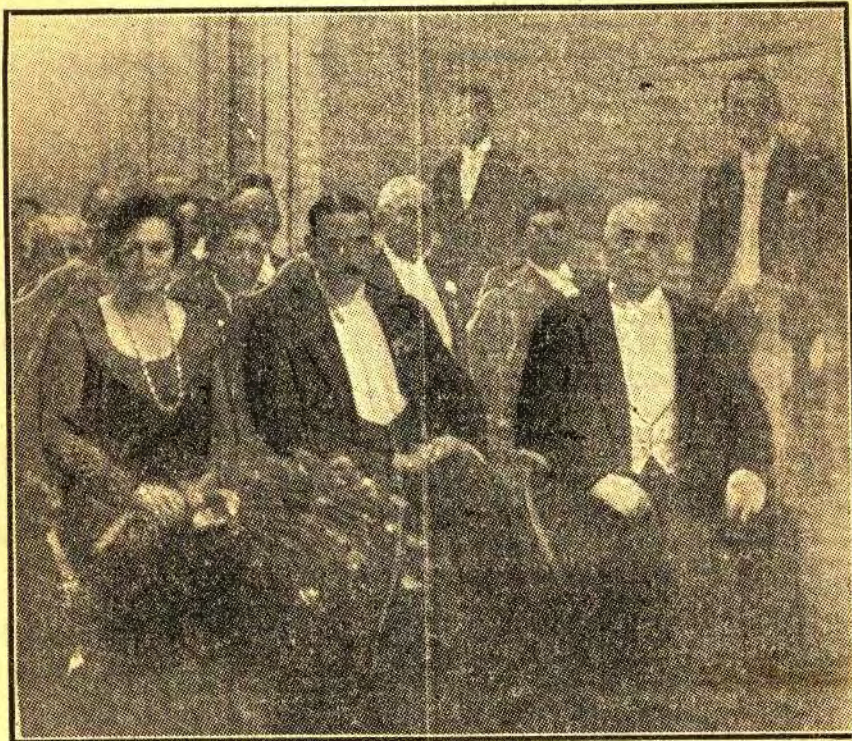
Berlingske Tidende

5/11-30

BERLINGSKE TIDENDE

Det grønlandske Selskabs 25 Aars Jubilæum.

En ypperlig Tale af Dr. Knud Rasmussen.

Fra venstre til højre ses i forreste Række Hds. Maj. Dronningen, Hs. Maj. Kongen og fhv. Kolonibestyrer Knudsen. Bagved skimtes Dr. Knud Rasmussen og Direktør Daugaard-Jensen.

DET grønlandske Selskab fejrede i Aftes i Domus Medica's smukke Lokaler sit 25 Aars Jubilæum ved en Fest, der overværedes af Drs. Maj. Kongen og Dronningen.

Blandt andre Tilstedeværende bemærkedes Statsminister Stauning, Direktør Daugaard-Jensen, Professorerne Adolph Jensen og Ostenfeld, Handelschef Lyngbæk, Kolonibestyrer Knudsen, Dr. phil. Lauge Koch, Dr. phil. Therkel Mathiasen, Forfatterne Peter Freuchen og Helge Bangsted samt Kaptajn Johannes Balle og mange andre, der har Tilknytning til Grønland.

DER BYDES VELKOMMEN

Paa Slaget otte indtraf Kongen og Dronningen, der begge er Protektorer for Selskabet. De førtes til deres Pladser af den samlede Bestyrelse med Formanden, Museumsinspektør Thomsen, i Spidsen.

Efter at have bndt Majestæterne og den store Forsamling Velkommen gav Formanden en kort Skildring af Selskabets Virksomhed gennem de forløbne 25 Aar. Han mindedes de tre Stiftere, Kolonibestyrerne Knudsen, Brummerstedt og afdøde Justitsraad Rasmus Müller.

I Slutningen af sin Tale rettede Hr. Thomsen en hjertelig Tak til Majestæterne, fordi de lige siden Grønlandsrejsen i 1921 havde været Selskabets Protektorer, og udbragte et nifoldigt Hurra for Kongeparret.

DR. KNUD RASMUSSEN OM GRØNLÆNDERNE FØR OG NU

Derefter besteg Aftenens Foredrags- holder, Dr. Knud Rasmussen, Talersto-

kan være vanskelig for os at opfatte, fordi flere af Intervallerne er os fremmedartede. Taleren citerede her flere pragtfulde Sange, der snart vil blive tilgængelige for den store Offentlighed, idet de i denne Vinter skal udgives hos Gyl- dendal. Hele denne Skildring af de gamle grønlandske Sange var i og for sig kun Optakten til det, som Knud Rasmussen paa det grønlandske Selskabs Jubilæumsaften ønskede at fastslaa. Overlegent og elegant gjorde han nu Springet fra det ældste Grønland over til Nutiden, til det Grønland, der eksisterer i Dag.

DE VIL VÆRE DANSKERE OG TALE DANSK

— Det Grønland, som jeg her har skildret, er forlængst gaaet i Graven, udtalte han. Der er opstaaet et helt nyt Folk, som ikke længere er de vilde Eskimoer, som kun lever for deres Fangst, deres Hvile og for ved festlige Lejligheder at digte deres Sange. Den Nytid, der er i Grønland, og hele den Grotid, der har været deroppe i de sidste 50 Aar, har bevirket en fuldstændig Omvæltning. Det er ikke længere Grønlændere — — men et Folk, der ønsker at være Danskere, og som ønsker at tale Dansk, der nu lever deroppe. Kajaker og Konebaade fortrænges af Motorbaadene. Man kan spørge, om Grønlænderne da nu er blevet lykkelige efter fra Natur at være overgaaet til Kultur. Jeg kan tale ud fra mig selv, idet jeg har Slægt baade der og hernede, og jeg vil da gerne understrege, at jeg ikke kunde tænke mig at undvære den danske Kultur.

Man kunde ogsaa spørge, om Fridtjof Nansen, da han for mere end en Menneskealder siden skrev, at vi burde pakke Varerne sammen og laste dem i Skibe og sende de danske Embedsmænd hjem, havde Ret i den Betragtning. Jeg mener dog i alt, hvad jeg her i det foregaaende har sagt, at have givet Svaret paa dette Spørgsmaal: Vi Danske kan med god Samvitighed se paa det Arbejde, vi har udrettet i Grønland!

DET grønlandske Selskab fejrede i Aftes i Domus Medica's smukke Lokaler sit 25 Aars Jubilæum ved en Fest, der overværedes af Drs. Maj. Kongen og Dronningen.

Blandt andre Tilstedeværende bemærkedes Statsminister Stauning, Direktør Daugaard-Jensen, Professorerne Adolph Jensen og Ostenfeld, Handelschef Lyngbæk, Kolonibestyrer Knudsen, Dr. phil. Lauge Koch, Dr. phil. Therkel Mathiasen, Forfatterne Peter Freuchen og Helge Bangsted samt Kaptajn Johannes Balle og mange andre, der har Tilknytning til Grønland.

DER BYDES VELKOMMEN

Paa Slaget otte indtraf Kongen og Dronningen, der begge er Protektorer for Selskabet. De førtes til deres Pladser af den samlede Bestyrelse med Formanden, Museumsinspektør Thomsen, i Spidsen.

Efter at have budt Majestæterne og den store Forsamling Velkommen gav Formanden en kort Skildring af Selskabets Virksomhed gennem de forløbne 25 Aar. Han mindedes de tre Stiftere, Kolonibestyrerne Knudsen, Brummerstedt og afdøde Justitsraad Rasmus Müller.

I Slutningen af sin Tale rettede Hr. Thomsen en hjertelig Tak til Majestæterne, fordi de lige siden Grønlandsrejsen i 1921 havde været Selskabets Protektorer, og udbragte et nifoldigt Hurra for Kongeparret.

DR. KNUD RASMUSSEN OM GRØNLÆNDERNE FØR OG NU

Derefter besteg Aftenens Foredragsholder, Dr. Knud Rasmussen, Talerstolen. Hans Emne var „Grønlandske og eskimoiske Sange“ — men Foredraget rakte langt videre, og det blev Aftenens store Oplevelse. Først fremhævede han Sangens store Betydning og Værd for Menneskene, og hans Ord formede sig som en storslaaet Hyldest til, hvad han kaldte Sangens Gave. Han skildrede sine Oplevelser lige fra han som ganske ung Mand for første Gang berejste Nordgrønland og der oplevede hele det primitive Liv, som ved Aarhundredskiftet endnu karakteriserede Eksistensen i disse fjerne Egne af Kloden. I denne Forbindelse citerede han en Række af de Sange, som han paa sine lange Rejser havde indsamlet fra hele Grønland og fra Nordvestpassagen.

Særlig dvælede han ved Østgrønlandernes mange Sange til Forherligelse af det Urinstinkt i Retning af Jagt og Flsker, der er nedlagt i dem, og som ligeledes gav sig et udmærket Udslag i de saakaldte Nidviser, der er den oprindelige og primitive Form for eskimoisk Rettergang. Nidviserne, fortalte han, er ligesom mange af de islandske Kvad, Sange, hvori man synger sin Modstander ned, og kun gennem Ordene forsøger at latterliggøre ham overfor Standens øvrige Medlemmer.

VERDENS BEDSTE SANGERE

Dr. Knud Rasmussen skildrede en stor Oplevelse, han engang havde haft i Nordvestpassagen. Han var en Vinterdag kommet slædende til en lille Boplads, hvor de saakaldte Moskusokse-Eskimoer boede, og her, sagde han, har jeg truffet Verdens bedste Sangere. En eskimoisk Sanger er ikke alene det, vi i et Kultursamfund forstaar ved det Begreb, thi foruden at være Sanger er han Digter, Trommeslager og Danser, og baade Ord og Rytme skal føje sig sammen paa en saadan Maade, at de danner et rytmisk Hele. Ganske vist er det en Rytme, der

kan være vanskelig for os at opfatte, fordi flere af Intervallerne er os fremmedartede. Taleren citerede her flere pragtfulde Sange, der snart vil blive tilgængelige for den store Offentlighed, idet de i denne Vinter skal udgives hos Gylendal. Hele denne Skildring af de gamle grønlandske Sange var i og for sig kun Optakten til det, som Knud Rasmussen paa det grønlandske Selskabs Jubilæumsaften ønskede at fastslaa. Overlegent og elegant gjorde han nu Springet fra det ældste Grønland over til Nutiden, til det Grønland, der eksisterer i Dag.

DE VIL VÆRE DANSKERE OG TALE DANSK

— Det Grønland, som jeg her har skildret, er forlængst gaaet i Graven, vitalte han. Der er opstaaet et helt nyt Folk, som ikke længere er de vilde Eskimoer, som kun lever for deres Fangst, deres Hvile og for ved festlige Lejligheder at digte deres Sange. Den Nytid, der er i Grønland, og hele den Grotid, der har været deroppe i de sidste 50 Aar, har bevirket en fuldstændig Omvæltning. Det er ikke længere Grønlændere — — men et Folk, der ønsker at være Danskere, og som ønsker at tale Dansk, der nu lever deroppe. Kajakker og Konebaade fortrænges af Motorbaadene. Man kan spørge, om Grønlænderne da nu er blevet lykkelige efter fra Natur at være overgaaet til Kultur. Jeg kan tale ud fra mig selv, idet jeg har Slægt baade der og herhede, og jeg vil da gerne understrege, at jeg ikke kunde tænke mig at undvære den danske Kultur.

Man kunde ogsaa spørge, om Fridtjof Nansen, da han for mere end en Menneskealder siden skrev, at vi burde pakke Varerne sammen og laste dem i Skibe og sende de danske Embedsmænd hjem, havde Ret i den Betragtning. Jeg mener dog i alt, hvad jeg her i det foregaaende har sagt, at have givet Svaret paa dette Spørgsmaal: Vi Danske kan med god Samvitighed se paa det Arbejde, vi har udrettet i Grønland!

Et stærkt og vedholdende Bifald hilste denne Tale, og under Forsamlingens fulde Tilslutning takkede Formanden nu Dr. Knud Rasmussen, fordi han var kommet til Stede paa Selskabets Festsaften, og saa smukt højnet dette Samvær ved sin herlige Tale, ligesom han ogsaa bragte ham en Tak for alt, hvad han havde gjort for Grønland til Ære for os Danske og for Danmark.

Dermed var Festens officielle Del forbi, og efter at Majestæterne havde hilst paa mange af de Tilstedeværende, tog de bort.

Bagefter var der Souper. —k.

DAGBOG

Vejen til Venstre —

Fremskridt og Frisind findes yderst til Venstre — — tror man, og skuffes!

Fru Julie Arenholt beklager i „Dansk Kvindesamfund“ at de socialistiske Mænd er de mest konservative og reaktionære over for Kvinderne. I Arbejderklassen standes Kvinderne i deres Vandring mod økonomisk Frigørelse af Mændenes primitive „lad hellere Far her ordne det, min Pige“.

Hvor politiske Anskuelser mødes, peger fra gammel Tid et Færdselskilt til det yderste Venstre, Vej til Frisind, Vej til Fremskridt. Jo længere man gaar til Venstre, des større bliver den demokratiske Frihedstrang og Fremskridtsiver, mens Vejen til Højre fører ind i Konservatisme og ender i den sorte Reaktion Mærkeligt, at nogen tror paa den Vejviser

Heroldens Annoncebureau A/S

Afdeling for Avisutklip
Telefoner: 12710, 14040 og 10884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Norgesbladet

21

129

**Erik Raudes
kongstanke.**

Eller hvordan danskerne vil
kolonisere Grønland.

Kjøbenhavn, 20de mai. — Paa et møte forleden dag gav foreningen Det nye Grønland en række meddelelser om en henvendelse som foreningen hadde rettet til statsministeren om sin jordbruksplan paa Grønland. Kommandørkaptein Godfred Hansen redegjorde for saken. Der maatte aapnes adgang for danske jordbrukere til Grønland. Man kunde ikke ta hensyn til teorien om at holde grønlandingerne fri fra berøring med danskerne. Tvertom vilde en blandingsrace være et ønskelig maal. Kulturen var i sin utvikling stadig rykket nordover. Det kunde ogsaa skapes en kultur paa Grønland. Vi vil ta Erik Raudes kongstanke op i moderne form som et nyt landnam. Det var den eneste maate at sikre Grønlands samhørighet med Danmark paa.

Han gav derefter en redegjørelse for henvendelsen til statsministeren og hævde, at det var en fremtid for husdyravl paa Grønland. Foruten en kjendt leder maatte der knyttes 10 unge danske mænd til en saueavlsstation ved Julianehaab. Utgifterne hertil anslaaes til 200,000 kroner det første aar og senere 50,000 kroner om

aaret som kan tages av kreolitagiften. Statsministeren har tidligere lovet at overveie saken.

Lauanger Aftenblad.

Nr 25. Onsdag 30/1.1929.

Grønlandsavsperring

Grønlendingene skal gjøres
til dansker!

Den danske innenriksminister dr. Kraghs uttalelse om at Vest-Grønlands avsperring »tilsikter utelukkende bevarelsen og utviklingen av det eskimoiske folk«, vil være i frisk erindring. Norges Grønlandslag gjorde i den anledning opmærksom på at det på Grønland praktisk talt ikke lenger fins eskimoer av ren rase, og at dansk Grønlands-politikk i virkeligheten ikke er rettet mot å bevare rasen, men tvert om tilsikter å opblande denne mest mulig med dansk blod. At denne opfatning av dansk Grønlands-politikk er riktig, bekreftes ved følgende uttalelse, som den danske Grønlands-farer Lauge Koch er fremkommet med i Politiken for 17. januar:

»Nettop i disse dager, hvor spørsmålet er reist hvorvidt det er eskimoer eller bastarder der bor i Grønland, er det godt for oss danske å gjøre oss klart at vår opgave der oppe er en annen og større enn det blott koloniasatorisk å redde en mongolsk folkesamme fra undergang. Vi har gjennom slektledd blandet oss med dette folk, og vi er knyttet til det med sterke bånd, det er blod av vårt blod. Derfor vil vi også kjempe for å få lov til i fred å fullføre denne opgave vi har satt oss: å gjøre grønlenderne til danske med den samme kultur som vi.«

Efter dette er det klart at den danske innenriksministers uttalelse om at Grønlands avsperring tilsikter å bevare det eskimoiske folk, ikke kan være riktig

X
Havanger Aftenblad,

nr. 291 onsdag 12/12-28.

Danskenes
»beskyttelsespolitikk»
på Grønland.

**Det fins praktisk talt ikke
eskimoer av ren rase.**

I anledning av den danske innenriksminister dr. Kraghs uttalelse om at Vest-Grønlands avsperring »tilsiktet utelukkende bevarelsen og utviklingen av det eskimoiske folk», ønsker Norges Grønlandslag oplyst at det på Grønland praktisk talt ikke lenger fins eskimoer av ren rase. Dette blev erkjent under folketingets Grønlands-debatt i 1923. Den danske Grønlands-politikk går dessuten i den retning at den innfødte befolkning skal opblandes med danske. I en av den danske pedagog, kand. mag. Sofie Pettersen nylig utgitt *Erasmus* som blandt annet er beregnet p. danske gymnasier, heter det:

»Det har været til Gavn for hele det eskimoiske Samfund, at der i Løbet af de 200 Aar hvori vi har koloniseret, er sket saa stor en Opblanding med dansk Blod, noget som man kun kan ønske i endnu højere Grad maa kunne finde Sted i Fremtiden«.

I samme forbindelse bør det oplyses at under Grønlands-debatten i 1923 uttalte venstres ordfører Vanggaard:

»Hvis man lukker op for Grønland uden at denne Befolkning er i betydelig Grad fremskredet i dansk Civilisation, vil det sikkert føre til at Landet tabes for os«.